ततोऽसि तन्तुरस्यनु मा तनुह्यस्मिन्यज्ञेऽस्याᳬ साधुकृत्यायामस्मिन्नन्नेऽस्मिंल्लोकऽइदं मे कर्मेदं वीर्यं पुत्रोऽनुसंतनोत्विति पुत्रस्य नाम गृह्णाति ॥ २५ ॥ [1] पुत्र इत्यत्र पुत्रस्य नाम प्रथमैकवचनान्तं गृह्णाति इदं° पुत्रोऽमुकशर्मानुसंतनोतु · ततोऽसि तन्तुरसीत्येतस्मिन्मन्त्रे तत्पदैरेकवाक्यभूतं गृह्णाति कुतः काण्वसमाम्नानात् इदं मे कर्मेदं वीर्यं पुत्रो देवदत्तोऽनुसंतनोत्विति हरिस्वामिनः (१.१.३.२१) । अनेकेषु पुत्रेषु सर्वेषाम् [2] · ज्येष्ठस्य पुत्रस्य नामाभिव्याहृत्य यावन्तो वा भवन्तीति शाङ्खायनः (२.१२.११) · प्रियस्य पुत्रस्य नाम गृह्णातीत्यापस्तम्बः ।

आत्मनोऽविद्यमाने ॥ २६ ॥ कथंचित्पुत्ररहितश्चेन्मृतपुत्रो वा तदा आत्मनो नाम गृह्णीयात् इदं मे कर्मेदं वीर्यं देवदत्तोऽहं संतनवानीति हरिस्वामिनः [3] ।

तन्तवे त्वा ज्योतिषे त्वेति वा ॥ २७ ॥ अथवा अविद्यमाने पुत्रे इदं मे कर्मेदं वीर्यं तन्तवे त्वा ज्योतिषे त्वानुसंतनोत्विति प्रयोगो भवति [4] । एतदप्यर्थकर्म । अनेकयज्ञमानके विष्णुक्रमणभागभूमिप्राक्सूर्यावेक्षणप्रदक्षिणावर्तनप्राग्गमनेघन्वारम्भः · आहवनीयावेक्षणगार्हपत्योपस्थानपुत्रनामग्रहणतूष्णीमाहवनीयोपस्थानव्रतविसर्गभागप्राशनानि भेदेनेति सम्प्रदायः ।

आहवनीयमुपतिष्ठते तूष्णीम् ॥ २८ ॥ समीपे स्थित्वा तं विलोकयति · तूष्णीमिति लौकिकवागुच्चारणनिषेधः क्रियते मन्त्राभावात् । दिवि विष्णुरिति क्रमणप्रभृत्याहवनीयोपस्थानान्तं कर्म विष्णुक्रमसंज्ञं भवति ।

व्रतं विसृजते येनोपेयात् ॥ २९ ॥ यजमानः शास्त्रितं सत्यवदनादिनियमं मुञ्चति तेन मन्त्रेण येन व्रतमुपेयात् · पूर्वं हि व्रतग्रहणे द्वौ मन्त्रावुक्तौ (२.१.११) अग्ने व्रतपतऽइदमहमिति वेति · अत्र इदमहमित्येव मन्त्रः श्रुत्यभिमत इति हरिस्वामिनः (१.१.३.२३) ।

---

१) Kâṇva, see Vâj. S. pag. ५६. २) प्रतिपुत्रं मन्त्रावृत्त्या नामग्रहणम् · सत्रे सर्वैः पुत्रनामग्रहणं कर्तव्यम् Mah. ३) See १.१.३.२१. Edit. pag. १३०.— अविद्यमाने अज्ञाते वा मृते वा यजमान आत्मनो नाम गृह्णीयात् Ss. ४) मन्त्रान्तेऽनुसंतनोमीति Mahâd.